

УДК 378.046-021.68:316.6(477.82)

М. І. Гей,
кандидат педагогічних наук, завідувач кафедри
педагогіки і психології ВОНМПОПК у 1993–1998 роках

Збираючи скарби

Center of experimental psychology, sociological service, special seminars, area of scientific researches.

Подається стисла характеристика основних подій становлення кафедри педагогіки та психології інституту. Аналізується навчальна та наукова робота кафедри, яка суттєво вплинула на залучення всіх працівників інституту до розробки актуальних наукових проблем.

Ключові слова: кафедра педагогіки і психології, центр практичної психології, соціологічна служба, спецсеминари, тематика наукових досліджень.

Hei M. I. Collecting Treasures.

Brief description of establishing Pedagogy and Psychology department is given. The educational and scientific work of the department which significantly influenced involvement of all staff of institute to development of actual scientific problems is analyzed.

Key words: Pedagogy and Psychology department,

Із почуттям вдячності...

Волинський інститут післядипломної педагогічної освіти у моїй професійній діяльності відіграє значну роль. За 22 роки педагогічної праці мені не раз довелося тут підвищувати кваліфікацію, звертатися до методистів з різних питань. І завжди отримувала кваліфіковану допомогу, доброзичливу підтримку і пораду.

Курси підвищення кваліфікації дають змогу переосмислити свої підходи до роботи, вийти на вищий рівень професійного знання і розуміння педагогічних проблем, отримати цікаві й корисні методичні матеріали, визначити нові цілі та перспективи...

Бажаю інституту довгих літ плідної праці на педагогічній ниві, вагомих результатів у складному процесі реформування сучасної української освіти!

Л. А. Нарполіта,
вчитель світової літератури
Волинського ліцею-інтернату
Волинської обласної ради (вища
категорія, старший учитель)

Майбутнє планети – в руках школи. А школа, за словами І. Франка, «вчителем стоїть». У час, коли відбувається зміна філософії освіти, основних концептуальних положень педагогічних систем, учитель повинен бути для школи тим самим, що сонце для всесвіту.

З метою підвищення наукового та психолого-педагогічного рівня вчителя, ефективності післядипломної освіти педагогічних кадрів 11 серпня 1993 року в інституті створено кафедру педагогіки і психології. До її складу ввійшли досвідчені, енергійні, віддані своїй справі фахівці, які мали практичний досвід роботи в школі, володіли «секретами» педагогічної майстерності, а також досвід наукової і дослідницької діяльності у вищій школі. До складу кафедри входили: кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри М. І. Гей, старші викладачі Г. Д. Романчук, Л. О. Щоголева, В. В. Вітюк, А. В. Дьоміна, методисти О. М. Цимбалюк, В. А. Лук'яничук, О. А. Чернявська.

Відповідно до оновленого змісту навчання і виховання в сучасній школі було визначено пріоритетні напрями діяльності кафедри:

- Посилення зв'язку педагогічної теорії з практикою.
- Підвищення якісного теоретичного рівня педагогічних кадрів.
- Організація та проведення постійно діючих семінарів, семінарів-практикумів, конференцій, психолого-педагогічних консилиумів тощо.
- Впровадження у навчальний процес інтерактивних методів виховання.
- Спрямування тематики наукових досліджень на розробку проблем, що мають попит на ринку інтелектуальних продуктів, тощо.

Виходячи з професійних потреб і за сприяння й підтримки директора інституту доцента Г. С. Маслая, у жовтні 1993 року при кафедрі створено центр практичної психології, роботу якого спрямовувала завідувач кафедри. У 1997 році він став самостійним структурним підрозділом, зберігши тісну співпрацю з кафедрою. Його першим завідувачем стала О. М. Цимбалюк. Ольга Миколаївна та методисти центру В. В. Вітюк, В. А. Лук'яничук, О. А. Чернявська пріоритетними завданнями своєї

діяльності вбачали охорону психічного здоров'я громадян, виявлення та створення умов для розвитку дітей та юнацтва Волині. Співробітники психологічного центру надавали практичну допомогу в підвищенні професійної кваліфікації практичним психологам, організували роботу з творчими групами, надавали психологічну реабілітацію дітям групи ризику (діти, що проживали на забрудненій території внаслідок аварії на ЧАЕС; діти, що зазнали насильства; діти з різними типами соматичних захворювань).

Цікаві, змістовні семінари-практикуми з курсантами проводили О. М. Цимбалюк та В. В. Вітюк на теми: «Роль практичного психолога у підвищенні психолого-педагогічної культури навчального процесу», «Ізотерапія як засіб саморегуляції» та інші.

Сучасному вчителю не обійтись без психодіагностики. Власне, про це говорять самі вчителі. З цією метою проводились тренінги з молодими освітянами. На таких заняттях вони навчались володіти методами психодіагностики, підвищували свою психолого-педагогічну майстерність.

У 1993–1996 роках працівники інституту під науковим керівництвом кафедри вивчали проблему «Пізнавальний інтерес і його вплив на навчання і самовиховання школярів». Необхідність цього дослідження диктувалась особливостями сучасного стану суспільства загалом та освіти зокрема. Педагогічна публіцистика та результати наукових спостережень вказують на те, що значна кількість учнів не бачили для себе потреби в знаннях – ні сьогодні, ні в майбутньому. Лише 43 % опитаних випускників загальноосвітніх шкіл нашої області вважали, що для досягнення успіху в житті треба мати високий рівень освіти. Складний емоційний стан більшості учнів спонукав педагогів до широкого дидактичного пошуку нових урочних та позаурочних видів навчальної роботи, зокрема, використання нетрадиційних її форм на основі пізнавальних інтересів та потреб, організації творчої пізнавальної діяльності учнів. Саме завдяки розвитку пізнавальних інтересів, як показали наші дослідження, стає можливою зміна поглядів на школу, навчання та осмислення школярами самоцінності пізнання, ерудитії, світогляду, загальної культури. Результати наукового пошуку відображено в серії методичних матеріалів на допомогу вчителю.

Школа – це один із соціальних інститутів, який працює на завтрашній день країни. Тому з 1996 року колектив кафедри, а згодом і всі працівники інституту почали роботу над новою науковою темою «Проблема єдності національної та загальнолюдської культур у системі післядипломної освіти педагогічних кадрів». До участі у цьому проекті було запрошено педагогів усіх шкіл і освітніх установ області.

М. І. Гей та М. Ю. Красовицький

З метою пропаганди психологічних знань, підвищення психолого-педагогічної культури навчального процесу викладачі кафедри розробили актуальні спецсемінари для слухачів: «Здатність критичного мислення – це гідність вільної людини» (М. І. Гей), «Роль психологічної служби в роботі з обдарованими дітьми» (О. М. Цимбалюк), «Що таке педагогічна діагностика і для чого вона потрібна» (М. І. Гей), «Закон бумерангу у спілкуванні з учнями» (Л. О. Щоголева).

Хочеться окремо відзначити і те, що при кафедрі започаткувала діяльність і соціологічна служба (викладачі Г. Д. Романчук і В. Є. П'ятін), яка згодом трансформувалась у соціологічну лабораторію. Від початку своєї діяльності служба мала за мету дослідження стану навчально-виховного процесу в освітніх закладах різного типу; вивчення потреб, запитів, інтересів і настроїв різних груп педагогів тощо. Так, наприклад, із 1996 року нею було започатковано моніторингове соціологічне дослідження «Випускник», яке ведеться донині. Соціологічною лабораторією інституту проводились і нині проводяться різні за типом і методами дослідження, результати яких публікуються на сторінках науково-методичного вісника «Педагогічний пошук».

«Нема скарбів, дорожчих за освіту,

І, поки можеш, ці скарби збирай» (Рудакі).

Цей крилатий вислів став девізом кафедри педагогіки і психології Волинського обласного навчально-методичного інституту післядипломної освіти педагогічних кадрів.